

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

Ὅν ἴσσι περὶ οὗτο ἄν. θεοκίρου κ-θροπτε
βουλεύσαστε ἢ περὶ παιδείας καὶ κῆνοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θεάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1881

ἔνεκα τοῦ ἔθνικοῦ συμφέροντος, τοῦ συνδεομένου πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐνεκα τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἔνεκα τῶν προσπαθειῶν τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας, ἔνεκα ἰδίως τῆς συστάσεως παιδικῶν συλλόγων ἐν τοῖς σχολείοις, δὲν ἀπειλεῖται πλέον ἢ ἡμετέρα χώρα ὑπὸ παντελοῦς ἐξοντώσεως τῶν ἐρασμίων φυλάκων τῶν ἡμετέρων σπαρτῶν. Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ συνετώταται αὐταὶ προσπάθειαι θ' ἀποβῶσιν ἀτελέσφοροι, ἐνόσω τὰ μικρὰ ἀγλαῖα πτηνὰ (καὶ ἰδίᾳ αἱ χελιδόνες, κορυδαλοὶ αἱ ὑπολατῆδες) καταστρέφονται κατὰ τὴν ἀποδημίαν εἰς γείτονα χώραν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν ἐξ αὐτῆς, ὡς συμβαίνει τοῦτο ἐν Ἰταλίᾳ. Ὅθεν τὸ παρὸν ἡμῶν διάβημα ὑπαγορεύει τὸ γαλλικὸν συμφέρον, καὶ οὐχὶ ἡ πρόθεσις περὶ ἀναμίξεως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἄλλων Κρατῶν. Συνεπῶς ἐπικαλεῖται ἡ ἑταιρία τὴν ἡμετέραν εὐμένειαν, καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὑποστηρίξητε τὴν πρότασιν αὐτῆς παρῆ τῇ Κυβερνήσει τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἡμετέρα ἐξοχότης, ποιουμένη χρῆσιν πάσης τῆς ἐπιρροῆς αὐτῆς, ὅπως παραστήσῃ τοῖς ἀρμοδίοις ὑπουργοῖς τὰ ἐπακολουθήματα τοῦ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ ἰταλικῇ χερσονήσῳ ἐπιτρεπομένου ὀλέθρου τῶν ὠδικῶν πτηνῶν, καὶ ὑποδείξῃ αὐτοῖς, ὅτι πολλὰ μέχρι τοῦδε Κράτη, ὡς ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Βελγικὴ καὶ ἡ Γερμανία ἐξησφάλισαν διὰ νόμων αὐστηρῶν τὴν προστασίαν τῶν χρησίων τῇ γεωπονίᾳ πτηνῶν, θὰ προσφέρῃ σπουδαίαν ὑπηρεσίαν εἰς τὰ γεωπονικὰ συμφέροντα τῆς ἡμετέρας χώρας, ἢ δ' ἐν Παρισίοις προστατευτικὴ τῶν ζώων ἑταιρία ἔσται ἔσσει εὐγνώμων αὐτῇ. Δέξασθε κλ.

»(ὑπογ.) J. de SALVERTE, Πρόεδρος τῆς ἑταιρίας.»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο Δ Η Γ Ο Σ

Πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων.

Ἐν Βερολίνῳ συνετελεσθεῖς ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου A. Milchhöfer ὁ κατάλογος τῶν ἐν τοῖς μουσείοις τῶν Ἀθηνῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐκτυπωθεὶς κομψῶς εἰς σχῆμα μικρὸν καὶ εὐμεταχειρίστον ἐν λειψία, ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου Καρόλου Βίλμπεργ. Βῖνε δὲ τὸ

νέον τοῦτο γερμανικόν ἔργον ὀδηγὸς ἀπλοῦς ἅμα καὶ μεθοδικώτατος τῶν ἐπισκεπτομένων τὰ ἡμέτερα τῶν Ἀθηνῶν μουσεῖα ἢ ταμειυτήρια ἀρχαιοτήτων, ἤτοι τὸ ἐθνικὸν τῆς ὁδοῦ Πατησίων, τὸ πολυάνδριον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὴν ἐν τῷ Θησεῖῳ συλλογὴν, τὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τὰς τῆς Ἀκροπόλεως ἄνω τε καὶ κάτω, τὴν τοῦ Βαρβακείου καὶ τὴν τριπλὴν τῶν Μυκηνῶν, τοῦ Σπάτα καὶ τοῦ Μενιδίου ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ. Ἀλλὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ ἔργου τούτου μειοῖ ἢ ὡς ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν τοῦ Βαρβακείου ἀρχαιοτήτων μὴ ὀριστικὴ κατάταξις, ὡς καὶ ἡ πρὸ μικροῦ γενομένη ταξινόμησις τῆς Αἰγυπτιακῆς συλλογῆς I. Δημητρίου, ἣτις ἐγένετο ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας· διὸ κατ' ἀνάγκην δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὸν ὀδηγὸν ὁ κατάλογος τῆς συλλογῆς ταύτης.

Ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Gaston Maspero, διευθυντὴς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχαιολογικῶν μουσείων, ἀνέγνω ἔκθεσιν, δι' ἧς ἐποίησε γνωστὰς σπουδαιοτάτας ἀνακαλύψεις γενομένας ἐσχάτως ἐν Αἰγύπτῳ ἐξ ἀνασκαφῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐνεργηθεισῶν.

Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἐγένοντο εἰς τρία διάφορα μέρη, ἤτοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Θήβαις καὶ ἐν Saqqarah.

Καὶ αἱ μὲν τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν ἐδικαίωσαν τὰς προσδοκίας, ἃς ἐναπέθετον εἰς αὐτὰς ἐπὶ τῇ βάσει λίαν ὑπερβολικῶν ἐκθέσεων. Ἐκ τῶν ἀχθέντων δ' εἰς φῶς ἄξιον σημειώσεων εἶνε ἄγαλμά τι ἀνδρὸς ὀνομαζομένου Χώρ· τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἀπεικονίζει Αἰγύπτιον περιβεβλημένον ἑλληνικὴν πολεμικὴν στολὴν· εἶνε δὲ μοναδικὸν ἀντικείμενον, ἐν ᾧ ὑπάρχει συνδεδεμένη ἡ ἑλληνικὴ τῇ αἰγυπτιακῇ τέχνῃ.

Σπουδαιότατα ὅμως εἶνε τὰ ἐν Θήβαις ἀνακαλυφθέντα. Ἀπὸ δεκαετίας περιήρχοντο περιοδικῶς εἰς ὄψιν τοῦ κ. Maspero διάφορα ἀντικείμενα φέροντα τὰ ἐμβλήματα Αἰγυπτίων βασιλέων, ὧν εἰ τάφοι ἦσαν ἄγνωστοι τοῖς εὐρωπαίοις. Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἦτο καὶ ὁ ἐντάφιος πάπυρος ἐνὸς βασιλέως τῆς 20 δυναστείας, ὅστις ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ συνταγματάρχου Campbel· δύο πάπυροι εὐρισκόμενοι ἐν τῷ Λούβρῳ καὶ δύο ἄλλοι ἐτι ἀγορασθέντες ὑπὸ τοῦ μουσείου τοῦ Boulaq, ἀνήκοντες δὲ πάντες εἰς βασιλίσσας Αἰγυπτίας. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς προελεύσεως τῶν ἀντικειμένων τούτων πολλὰ εἶχον γείνει ἀπόπειραι παρὰ τοῖς ἑγχωρίοις, πᾶσαι ὅμως μάτην. Πρὸ τινος δὲ ὁ Maspero ἀφικόμενος εἰς Lonqsor ἔμαθεν, ἐκ τῆς ὁμοφώνου μαρτυρίας τῶν τε κα-

τοίκων καὶ τῶν περιηγητῶν, ὅτι ὁ κυριώτατος σφετεριστῆς τῶν πολυτίμων ἀρχαιοτήτων ἦτο κάποιος Ἀβδὲρ-Ρασσοῦλ ζῶν ἐν Gournah, ἐντὸς τάφου ἀρχαίου μεταπεποιημένου εἰς οἶκημα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, συλληφθεὶς καὶ ἀνακριθεὶς τὸ πρῶτον ματαίως, ἤχθη κατόπιν εἰς Keneh ἐνθα ἐφυλακίσθη· οὐδὲν δ' ὁμολογήσας ἀφέθη ἐλεύθερος, μόλις δὲ πρὸ ἐξ ἑβδομάδων ἀπεφάσισε νὰ φανερώσῃ τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἐλάμβανε τὰ ἀρχαῖα κειμήλια. Γενομένης δ' ἐρεύνης ἐνταῦθα, ἐπετεύχθησαν ἀποτελέσματα ὑπερβάντα πᾶσαν προσδοκίαν· ἡ πρώτη καταγραφή τῶν εὐρημάτων, ἦν κατήρτισαν δύο τοῦ Μουσείου ὑπάλληλοι, οἱ Αἰμίλ. Brugsch καὶ Ἀχμέτ ἐφένδη Κεμάλ, περιλαμβάνει πεντακισχίλια διάφορα ἀντικείμενα. Ἐν μικρῷ θαλάμῳ εὐρέθησαν συνεπισεσωρευμένοι τριακοντα ἐξ σαρκοφάγοι περιέχουσαι μομίας, αἱ πλείοτεραι τῶν ὁποίων εἰσὶ βασιλέων τῶν Θηβῶν. Ὑπάρχουσι μετὰ αὐτῶν ἡγεμόνες τῆς δεκάτης ἐβδόμης δυναστείας, σχεδὸν πάντες οἱ πρῶτοι Φαραῶ τῆς δεκάτης ὀγδόης, καὶ πλὴν τούτων περὶ τὰς εἴκοσιν ἡγεμονίδες καὶ βασιλόπαιδες, ὧν πλεῖστοι φέρουσιν ὀνόματα ἐπιφανῆ ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ ἱστορίᾳ. Πάπυροι εὐρέθησαν ὀλίγοι, διότι οἱ πλεῖστοι εἶχον ἤδη ὑπεξαίρεθῆ, οὐχ ἦττον ὑπῆρχον ἔτι πέντε ἄθικτοι, ὧν ὁ ὠραιότερος ἀνῆκεν εἰς τὴν ἡγεμονίδα Ἀτασσοῦ (Hatassou). Ἐπὶ 12 ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνθρωποι εἰργάζοντο, ὅπως φορτώσωσι τὰ εὐρήματα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου Μουσείου καὶ μεγάλης τινὸς ὀλκάδος, ἣν ἐχρειάσθη νὰ ναυλώσωσι πρὸς τοῦτο.

Διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν μομιῶν καὶ βασιλικῶν θηκῶν ὑπερδιπλασιάζεται. Δυσεξήγητος φαίνεται ἡ ἐν τῷ αὐτῷ συσώρευσις τοσοῦτων νεκρῶν βασιλέων· τινῶν τούτων τῶν οὐτως ἀνελπίστως ἀνευρεθέντων ὁ ἐπίσημος τάφος κεῖται ἐν τῇ Κοιλιάδι τῶν βασιλέων. Ὁ Maspero δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἄλλως τὴν παράδοξον συσώρευσιν ἢ ὑποθέτων ὅτι περὶ τὰ τέλη τῆς 20 δυναστείας ἕνεκα συχνῶν τυμβωρυχιῶν διαπραττομένων ἐν Θηβαϊκῇ νεκροπόλει, βασιλεῦς τις, ὅπως προφυλάξῃ τοὺς νεκροὺς τῶν προκατόχων αὐτοῦ ἐκ τῆς βεβήλωσεως, μετέφερεν αὐτοὺς εἰς κρύπτην, ἣτοι εἰς τὸν θάλαμον, τὸν ὁποῖον ὁ Maspero ἠτύχησε νὰ ἀνακαλύψῃ.

Λαμπρὰ ὡσαύτως ἐπιτυχία ἐπέστυψε τὰς ἐν Saqqarah ἐρέυνας. Αἱ τελευταῖαι τοῦ Μαριέτ-βεη ἀνασκαφαὶ εἶχον φέρει εἰς φῶς τοὺς τάφους δύο βασιλέων τῆς ἕκτης δυναστείας· ὁ Maspero ἐνήργησε νὰ ἀνοιχθῶσι πέντε νέαι πυραμίδες, ὧν αἱ τρεῖς παρέχουσι σημαντικὸν ἀριθμὸν κειμένων μεγίστης σπουδαιότητος. Καὶ πρῶτον εὐρέθη ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς πέμπτης δυναστείας Οὐνά (Ounas), εἶτα ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ πρῶτος

βασιλεὺς τῆς ἕκτης Τέτι (Teti) τέλος δὲ ὁ προτελευταῖος βασιλεὺς τῆς ἕκτης δυναστείας Πάπις ὁ Β' (Papi). Μέχρι τοῦδε ὁ κ. Maspero δὲν ηὐκαίρησε νὰ μελετήσῃ ἢ μόνον τὰ ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Οὐνὰ κείμενα, (μικροτάτην ἐργασίαν ἀναλογοῦσαν πρὸς 800 γραμμάς ἱερογλυφικῶν γραμμάτων), ἐν οἷς ηὐτύχυσε νὰ ἀνεύρῃ κείμενα λειτουργικὰ καὶ μαγικά, γνωστὰ μὲν ἐν μέρει, ἀλλ' οὐχ ἦττον τοῦτο ἔχοντα τὸ σπουδαιότατον ἐνδιαφέρον ὅτι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἔτι ἐπὶ τῶν παλαιτάτων ἐκείνων χρόνων ἦσαν ὠρισμένα τὰ κανονικὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῆς Αἰγύπτου. Πάντες οἱ θεοὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ Πανθέου ἀναφέρονται ἐν αὐτοῖς κατ' ὄνομα, ἀπὸ τῶν μεγίστων μέχρι τῶν μᾶλλον ἀσημάντων πνευμάτων, ὡς καὶ αὐτοὶ τῶν Θεῶν οἱ θεοί, οὓς δὲν προσεδόκα νὰ εὔρη τις ἐν Μέμφιδι.

Ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν σπουδαιότατων ἀνακαλύψεων τοῦ Μαριέτ ἐν τῷ Σεραπείῳ οὐδὲν γεγονὸς τοσαύτης σημασίας εἶχε παρουσιασθῆ ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ ἀρχαιολογίᾳ.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Ἡ γενικὴ διοίκησις τῆς Κρήτης ἐδημοσίευσε τὸ πρόγραμμα διαγωνισμοῦ περὶ «Ἱστορίας τῆς Κρήτης.» Ὁ διαγωνισμὸς οὗτος γίνεται ἐν ἀποφάσει τῆς γενικῆς τῆς Κρήτης συνελεύσεως, ἣτις ὠρισε πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ συντάξοντος τὴν ἀρίστην τῆς νήσου ἱστορίαν γρόσια 40,000, εἰς ᾗ προσέθηκεν ἐξ ἰδίων ὁ γενικὸς διοικητὴς Φωτιάδης πασσαῶς ἑτέρας 10 χιλιάδας γροσίων. Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ διαγωνισμοῦ ἡ ἱστορία τῆς Κρήτης διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον δέον νὰ περιλαμβάνῃ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἀλώσεως αὐτῆς, ἥτοι τῆς ἐγ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἐνετικῆς κυριαρχίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Δι' ἐκάστην ἐποχὴν θέλει τελεσθῆ χωριστὸς ἀγὼν, καὶ ὁ μὲν ἀριστεύσας ἐν τῷ πρώτῳ μέρει θέλει λάβει γρόσια 20 χιλιάδας, ὁ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ γρ. 30,000. Οἱ ἀγωνισθησόμενοι δέον νὰ ἐξεύρωσι τὰς πηγὰς τῆς ἱστορίας τῆς Κρήτης καὶ νὰ ἔχωσιν ἀσφαλεῖς εἰδήσεις. Τὰ ἐπὶ τοῦ ᾧ μέρους ἔργα εἶναι δέκτα ἐν τῷ γραφείῳ τῆς γενικῆς διοικήσεως μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1883, τὰ δὲ